

آیین‌نامه اجرایی دوره دکتری (Ph.D)

حوزه معاونت آموزشی دانشگاه

۱۳۹۱

فهرست

- فصل اول: کلیات ۳
- فصل دوم: شرایط ورود به دوره دکتری تخصصی ۵
- فصل سوم: تعیین استاد راهنما و استاد مشاور ۷
- فصل چهارم: مرحله آموزشی ۸
- فصل پنجم: امتحان جامع ۱۰
- فصل ششم: مرحله پژوهشی و تدوین رساله ۱۲
- فصل هفتم: شرایط و وظایف استاد راهنما ۱۶

کلیات

مقدمه

رشد پر شتاب علم و فن‌آوری و تحولات عظیم اجتماعی و اقتصادی به‌خصوص اهداف برنامه‌های توسعه و سند چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران، شرایطی را برای دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی پدید آورده است که وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری برای ایجاد تحول راهبردی در علم و فن‌آوری و توجه بیشتر به پژوهش، تربیت نیروهای متعهد، متخصص و ماهر را از طریق تنوع در شیوه پذیرش دانشجو در دوره دکتری، در صدر اولویتهای کاری خود قرار داده است.

برای نیل به اهداف پیش‌روی، آخرین آیین‌نامه آموزشی دوره دکتری، مورد تجدید نظر قرار گرفت و در نهایت، پس از جمع‌آوری نظریه‌های کارشناسی و بررسی در جلسات مختلف کار گروه آموزشی، آیین‌نامه جدید دوره دکتری به دو شیوه «آموزشی - پژوهشی» و «پژوهشی» تدوین شد. لازم به تأکید است که برگزاری هر یک از شیوه‌ها، صرفاً با مجوز شورای گسترش آموزش عالی مجاز خواهد بود؛ البته در شیوه پژوهش محور، طرح‌های پژوهشی، پس از تصویب در کمیته‌های تخصصی و تعیین کارفرمای مشخص و پیش‌بینی اعتبارات آن، که باید از اعتبارات خارج از مؤسسه تأمین شده باشد، اجرا خواهد شد.

ماده ۱. برای رعایت اختصار، تعاریف زیر در این آیین‌نامه به‌کار می‌روند:

وزارت: منظور وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری است.

دوره دکتری: منظور دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) است.

مؤسسه: منظور هر یک از دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی کشور است که مطابق مقررات وزارت علوم مجازند دوره دکتری برگزار کنند.

گروه: منظور کوچک‌ترین واحد سازمانی آموزشی یا پژوهشی مؤسسه است.

آیین‌نامه: منظور آیین‌نامه دوره دکتری است.

طرح پژوهشی تقاضا محور: طرح پژوهشی، دارای کارفرمای مشخص است که برابر قرارداد، اجرای آن به مؤسسه واگذار و اعتبارات کامل پروژه به همراه هزینه‌های نظارت بر آن توسط کارفرما تأمین و نتیجه کار نیز تحویل گرفته می‌شود.

کمیته راهبری: منظور کمیته‌ای است که هدایت رساله دانشجو را در شیوه آموزشی - پژوهشی، استاد راهنما و دو نفر عضو هیأت علمی با انتخاب گروه و در شیوه پژوهشی، مسئول گروه، معاون پژوهشی و کارفرما بر عهده دارد.

هیأت داوران: منظور هیأتی است که ارزیابی نهایی رساله دانشجو در دوره دکتری را بر عهده دارد.

شورا: منظور شورای تحصیلات تکمیلی یا آموزشی دانشگاه در شیوه آموزشی - پژوهشی و بر حسب مورد شورای پژوهشی مؤسسه در شیوه پژوهشی است.

ماده ۲. دوره دکتری بالاترین دوره تحصیلی آموزش عالی است که به اعطای مدرک تحصیلی می‌انجامد و رسالت آن تربیت افرادی است که با نوآوری در زمینه‌های مختلف علوم و فن‌آوری در رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش مؤثر باشند. این دوره به دو شیوه « آموزشی - پژوهشی » و « پژوهشی » برگزار می‌شود.

تبصره : مؤسسه‌های پژوهشی با داشتن برنامه پنج ساله مصوب هیأت امناء و زیرساخت‌های لازم و تبدیل پژوهش‌های مورد نیاز دستگاه‌های متقاضی به پروژه‌های پژوهشی می‌توانند دوره دکتری پژوهشی را اجرا کنند و دانشگاه‌ها نیز به ازای هر پنج نفر دانشجوی دکتری آموزش - پژوهشی می‌توانند یک نفر دانشجوی دکتری به شیوه پژوهش محور جذب کنند مشروط بر این که استاد راهنما طرح پژوهشی تقاضا محور داشته باشد.

ماده ۳. مراحل دوره

دوره دکتری به دو مرحله آموزشی و پژوهشی تقسیم می‌شود.

مرحله آموزشی: از زمان پذیرفته شدن دانشجو در آزمون ورودی آغاز و به قبولی در امتحان جامع ختم می‌شود.

مرحله پژوهشی: پس از مرحله آموزشی و با تصویب موضوع رساله آغاز و با تدوین و دفاع از رساله پایان می‌پذیرد.

تبصره : دانشجویان دوره دکتری می‌توانند تحقیقات اولیه مرحله پژوهشی خود را در مرحله آموزشی آغاز نمایند ولی ثبت‌نام رسمی آن‌ها برای مرحله پژوهشی و تدوین رساله منوط به موفقیت در امتحان جامع است.

شرایط ورود به دوره دکتری تخصصی

ماده ۴. شرایط پذیرش:

الف) داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی

ب) داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد مورد تأیید «وزارت»

ج) داشتن صلاحیت علمی

د) داشتن توانایی در زبان خارجی

تبصره ۱: نحوه احراز صلاحیت علمی و توانایی در زبان خارجی براساس آیین‌نامه آزمون‌های نیمه متمرکز ورودی دکتری مصوب وزارت تعیین می‌شود.

(۱) داشتن دانشنامه کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) یا دکتری حرفه‌ای یا بالاتر، متناسب با رشته تحصیلی مورد تقاضا از یکی از دانشگاه‌های داخل یا خارج از کشور که به تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری یا وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.

(۲) قبولی در امتحانات اختصاصی ورود به دوره دکتری.

(۳) داشتن معرفی‌نامه، مبنی بر صلاحیت تحصیلی در دوره دکتری حداقل از دو تن از استادان قبلی دانشجو که حتی-الامکان یکی از آن‌ها استاد راهنمای پایان‌نامه کارشناسی ارشد باشد.

(۴) مطابق با مصوبه شورای گسترش آموزش عالی در جلسه شماره ۷۸۱ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۱، شماره: ۲/۶۸۲۵۹ مقرر داشت، دانش‌آموختگان دوره کارشناسی ارشد، صرفاً می‌توانند برای ادامه تحصیل در دوره دکتری در یکی از رشته‌های هم-نام یا متناسب با رشته تحصیلی خود داوطلب شوند.

(۵) تحصیل در دوره دکتری تمام وقت بوده و دانشجو متعهد به حضور تمام وقت در دانشگاه می‌باشد.

(۶) احراز صلاحیت و توانایی در زبان خارجی منوط به کسب حداقل نمره آزمون‌های تافل، تولیمو؛ MCHE و یا سایر آزمون‌های مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری حداکثر قبل از امتحان جامع می‌باشد.

تبصره ۲: دانشجویانی که در بدو ورود به دوره دکتری حد نصاب نمره زبان خارجی را کسب کرده باشند مشروط به اینکه بیش از دو سال از تاریخ قبولی نگذشته باشد مورد قبول است.

● مطابق با مصوبه شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه ، حداقل نمره قبولی آزمون زبان برای دانشجویان دکتری براساس نوع آزمون عبارتند از:

(الف) IELTS : ۵	(ب) TOLIMO : ۴۵۰
(ج) MCHE : ۵۰	(د) TOFFL paper based : ۴۵۰
(ه) TOFFL internet based : ۶۱	(و) TOFFL computer based : ۱۷۵

تعیین استاد راهنما و استاد مشاور

ماده ۵. سیاست‌گذاری در مورد تعیین زمان انتخاب استاد راهنما به عهده شورای تحصیلات تکمیلی گروه می‌باشد. در هر حال انتخاب استاد راهنما برای هر دانشجوی دوره دکتری باید حداکثر تا پایان نیم‌سال اول دوره تحصیلات انجام شود.

ماده ۶. ظرفیت پذیرش دانشجو با توجه به تعداد استاد راهنما که حداقل در رتبه استادیار با حداقل سه سال سابقه تدریس در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و راهنمایی دو پایان‌نامه کارشناسی ارشد باشد، تعیین می‌شود و مسئولیت راهنمایی هر دانشجو از ابتدا بر عهده استاد راهنما است که به درخواست دانشجو و موافقت عضو هیأت علمی و تأیید گروه ذیربط تعیین می‌شود.

تبصره ۱: شرایط تعیین استاد راهنما در شیوه پژوهشی به جای دو سال سابقه تدریس، به پایان رساندن دو طرح پژوهشی به عنوان مجری می‌باشد که حداقل یک طرح پژوهشی تقاضا محور خاتمه یافته و یا در دست اقدام باشد.

تبصره ۲: در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه، مسئولیت راهنمایی رساله دانشجو را دو استاد راهنما (مشروط به این‌که استاد راهنمای اول « اصلی » حداقل ۶۰ درصد مسئولیت هدایت رساله را بر عهده داشته باشد) به طور مشترک عهده‌دار می‌شوند.

تبصره ۳: در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما می‌توان یک یا دو استاد مشاور برای هدایت دانشجو تعیین کرد.

تبصره ۴: در شرایط خاص و به تشخیص شورای مؤسسه، انتخاب استاد راهنما و مشاور از بین متخصصان (با مدرک دکتری) خارج از مؤسسه نیز بلامانع است.

ماده ۷. استاد مشاور باید دارای مدرک دکتری یا حداقل مرتبه استادیاری با سابقه ۳ سال تدریس یا تحقیق در دوره کارشناسی ارشد باشد. برای صاحب‌نظران و محققان که عضو هیأت علمی نیستند داشتن مدرک دکتری الزامی است.

مرحله آموزشی

ماده ۸. مجموع واحدهای دوره دکتری ۳۶ واحد است که در شیوه آموزشی - پژوهشی ۱۲ تا ۱۸ واحد آن واحدهای درسی و ۱۸ تا ۲۴ واحد آن مربوط به رساله است و در شیوه پژوهشی نیز ۳ تا ۸ واحد آن واحدهای درسی و مرتبط با موضوع رساله دانشجو و ۲۸ تا ۳۳ واحد آن مربوط به رساله است که در برنامه درسی مصوب هر رشته تعیین می‌شود.

تبصره ۱: حداقل و حداکثر واحدهای درسی در شیوه پژوهشی در هر زمانی از دوره تحصیلی با تشخیص گروه تعیین و به دانشجو ابلاغ می‌شود.

تبصره ۲: واحدهای درسی به منظور تسلط بر مفاهیم نوین هر رشته و تقویت توان علمی دانشجو برای اجرای فعالیتهای پژوهشی با نظر گروه و براساس برنامه درسی مصوب هر رشته انتخاب می‌شود.

تبصره ۳: حداقل نمره قبولی در هر درس، ۱۴ از ۲۰ و میانگین قابل قبول نمره‌های دانشجو در همه درس‌ها، ۱۶ از ۲۰ است. چنانچه میانگین کل، دانشجو کمتر از ۱۶ باشد، دانشجو مجاز خواهد بود، با نظر گروه، حداکثر در یک نیمسال تحصیلی، درس‌هایی را علاوه بر سقف واحدهای درسی، برای جبران میانگین کل بگذراند.

تبصره ۴: در شرایط خاص و در صورت نیاز به تشخیص گروه ذیربط، دانشجو موظف است حداکثر تا ۶ واحد درسی را به عنوان جبرانی بگذراند. نمره دروس جبرانی در تعیین معدل کل محاسبه نمی‌شود.

ماده ۹. برنامه درسی مرحله آموزشی در هر رشته، توسط گروه برنامه‌ریزی ذیربط در شورای عالی برنامه‌ریزی تهیه و تدوین گردیده و به تصویب شورای عالی برنامه‌ریزی رسیده است. لذا برای رشته‌هایی که برنامه آن‌ها هنوز به تصویب شورای عالی برنامه‌ریزی نرسیده باشد لازم است گروه آموزشی عناوین و سرفصل دروس را تدوین نماید تا پس از تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و تصویب آن در تحصیلات تکمیلی دانشگاه، جهت بررسی و تصویب نهایی به شورای دانشگاه ارسال گردد.

ماده ۱۰. ثبت‌نام دانشجو طبق تقویم دانشگاه انجام می‌شود و چنانچه دانشجو نسبت به ثبت‌نام اقدام ننماید به منزله انصراف وی تلقی می‌گردد.

ماده ۱۱. دانشجو در مرحله آموزشی، موظف است در هر نیمسال تحصیلی بین ۶ تا ۱۰ واحد درسی از دروس مرحله آموزشی (طبق برنامه مصوب) را با نظر گروه انتخاب و ثبت‌نام کند، مگر آن‌که دروس باقی‌مانده او کمتر از ۶ واحد درسی باشد. در صورتی که دانشجو دروس جبرانی هم داشته باشد تعداد واحدهای اخذ شده دانشجو در هر ترم بین ۸ تا ۱۲ واحد خواهد شد.

تبصره ۱: حداکثر تعداد واحد مجموع دروس اصلی و جبرانی ۱۶ واحد است بشرطی که دروس اصلی از ۱۰ واحد بیشتر نباشد.

تبصره ۲: در صورت کسب میانگین نیمسال بالای ۱۸ و با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه دانشجو می تواند در نیمسال بعد تا ۱۲ واحد اخذ کند.

تبصره ۳: چنانچه دانشجو بنا به دلایل موجه و به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده کمتر از ۶ واحد اخذ کند نیمسال مذکور جزء سنوات تحصیلی وی محسوب خواهد شد .

ماده ۱۲. اگر دانشجویی تعدادی از واحدهای درسی لازم را در دوره کارشناسی ارشد نگذرانده باشد، به تشخیص کمیته تحصیلات تکمیلی گروه و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده موظف است کمبود واحدهای درسی خود را در مرحله آموزشی جبران کند.

تبصره : حداکثر تعداد واحدهای جبرانی ۱۲ واحد و حداقل نمره آنها بدون احتساب در میانگین کل دانشجو، در هر درس ۱۴ از ۲۰ است. به ازای هر ۶ واحد جبرانی، یک نیمسال تحصیلی به مدت مجاز مرحله آموزشی افزوده می شود.

ماده ۱۳. چنانچه میانگین کل نمره دانشجو در مدت مجاز تحصیل در مرحله آموزشی به ۱۶ نرسد از ادامه تحصیل محروم می شود.

ماده ۱۴. طول مدت مجاز مرحله آموزشی (به اضافه امتحان یا ارزیابی جامع) ۲ تا ۵ نیمسال تحصیلی است. چنانچه دانشجو نتواند در این مدت مرحله آموزشی را به پایان برساند، از ادامه تحصیل محروم می شود.

امتحان جامع

ماده ۱۵. امتحان جامع

امتحان جامع به منظور احراز قابلیت‌های آموزشی و پژوهشی دانشجوی است که در شیوه آموزشی - پژوهشی، دانشجو باید با نظارت معاون آموزشی مؤسسه در یک آزمون که شامل دو یا سه درس اصلی به انتخاب استاد راهنما و تصویب گروه آموزشی است، شرکت کند. این امتحان باید به گونه‌ای باشد تا توانمندی، تحلیل و استنباط دانشجو از نظر اساتید راهنما و مشاور و سه نفر از اعضای هیأت علمی با پیشنهاد گروه و تأیید معاون آموزشی دانشکده برای آغاز فعالیت پژوهشی سنجیده شود و در شیوه پژوهشی، احراز قابلیت‌های پژوهشی دانشجو، براساس روند پیشرفت فعالیت‌های پژوهشی دانشجو است که در پایان هر دو نیم-سال تحصیلی از سوی کمیته راهبری سنجیده می‌شود.

تبصره ۱: میانگین نمرات دانشجو در شیوه آموزشی - پژوهشی در امتحان جامع نباید کمتر از ۱۶ باشد. دانشجویی که میانگین امتحان جامع وی کمتر از ۱۶ باشد، تنها یک بار دیگر می‌تواند در امتحان جامع شرکت کند.

تبصره ۲: میزان پیشرفت فعالیت‌های پژوهشی دانشجو در شیوه پژوهشی به صورت قابل قبول و غیر قابل قبول سنجیده می‌شود. در صورت احراز درجه قابل قبول از سوی کمیته راهبری، دانشجو می‌تواند به فعالیت‌های پژوهشی خود ادامه دهد.

تبصره ۳: چنانچه میزان پیشرفت فعالیت‌های پژوهشی دانشجو در شیوه پژوهشی از سوی کمیته راهبری غیر قابل قبول سنجیده شود، تنها یک نیم‌سال به وی فرصت داده خواهد شد تا روند فعالیت‌های پژوهشی خود را به سطح قابل قبول ارتقاء دهد. در غیر این صورت از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

ماده ۱۶. دانشجویانی که دروس مرحله آموزشی خود را با موفقیت به اتمام رسانده باشند و میانگین کل نمرات آن‌ها از ۱۶ کمتر نباشد پس از کسب مجوز از تحصیلات تکمیلی دانشگاه باید در اولین امتحان جامع که به صورت کتبی و شفاهی برگزار می‌شود، شرکت نمایند.

ماده ۱۷. اسامی متقاضیان شرکت‌کننده در امتحان جامع توسط دانشکده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه منعکس و پس از ارائه نمره قبولی آزمون زبان خارجه و تأیید صلاحیت شرکت آنان در آزمون جامع، مجوز شرکت در آزمون توسط تحصیلات تکمیلی دانشگاه صادر می‌گردد.

تبصره - امتحان جامع با حضور نماینده معاونت آموزشی دانشگاه برگزار می‌شود.

ماده ۱۸. زمان برگزاری آزمون جامع دو بار در سال، براساس پیشنهاد شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ، بهار (اردیبهشت و خرداد) و پاییز (آبان و آذر) است.

ماده ۱۹. ارزش آزمون‌های کتبی و شفاهی به ترتیب ۷۰ و ۳۰ درصد نمره نهایی است و میانگین کل نمرات امتحان جامع نباید از ۱۶ کمتر باشد.

ماده ۲۰. در صورت عدم موفقیت دانشجو در اولین امتحان جامع، آزمون با امتحان مجدد تنها برای یکبار دیگر و در اولین آزمون بعدی انجام می‌پذیرد. در هر حالت ۵ ترم سقف آموزشی باید رعایت شود و دانشجو تا پایان ترم پنجم باید امتحان جامع را با موفقیت گذرانده باشد.

تبصره : به منظور پیشگیری از اتلاف وقت و یا رکود در امور پژوهشی دانشجویان دوره دکتری، نتایج آزمون جامع باید ظرف مدت محدودی (حداکثر سه هفته) بعد از برگزاری آزمون ، از طریق دانشکده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال و تحصیلات تکمیلی دانشگاه نیز ظرف مدت یک هفته قبولی و یا عدم قبولی دانشجو را اعلام می نماید.

ماده ۲۱. ترکیب هیات برگزارکننده آزمون شفاهی جامع می‌تواند همان ترکیب آزمون کتبی باشد. (تغییر در ترکیب هیات با تقاضای استاد راهنما و تائید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده میسر می‌باشد).

مرحله پژوهشی و تدوین رساله

ماده ۲۲. ثبت نام دانشجو در مرحله پژوهشی و تدوین رساله پس از اعلام قبولی وی در آزمون یا امتحان جامع، صورت می‌گیرد.

ماده ۲۳. موضوع رساله:

دانشجو موظف است، در شیوه آموزشی – پژوهشی تا پایان نیمسال اول و در شیوه پژوهشی از طرح‌های پژوهشی تقاضا محور هم‌زمان با پذیرش، استاد راهنما را انتخاب و به تصویب شورای گروه برساند ..

ماده ۲۴. دانشجو باید حداکثر یک ترم پس از امتحان جامع موضوع رساله خود را به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده برساند و مرحله پژوهشی خود را به‌طور رسمی آغاز نماید.

تبصره : تصویب موضوع رساله دکتری منوط به برگزاری عمومی جلسه دفاع از پروپوزال و داوری آن مطابق تبصره ۳ ماده ۲۸ این آیین‌نامه می‌باشد.

ماده ۲۵. دانشجو موظف است در مرحله پژوهشی یک گزارش مکتوب از پیشرفت کار خود تحویل استاد راهنما دهد (حداقل یک گزارش در پایان هر نیمسال). این گزارش پس از تأیید استاد راهنما جهت درج در پرونده تحصیلی دانشجو به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ارائه می‌شود.

ماده ۲۶. تمام فعالیت‌های علمی و پژوهشی دانشجو، در مرحله پژوهشی و تدوین رساله باید با هدایت و نظارت استاد راهنما صورت گیرد. دانشجو موظف است در هر زمانی که استاد راهنما تعیین می‌کند، نتیجه تحقیقات خود را به وی گزارش نماید.

ماده ۲۷. در مرحله پژوهشی، دانشجو موظف است حداقل یک سمینار (با اعلام عمومی) از پیشرفت کار خود را ارائه دهد. زمان و موضوع ارائه سمینار توسط استاد راهنما تعیین می‌گردد، لیکن زمان فوق نباید بیشتر از یک‌سال پس از تصویب رساله یا ارائه سمینار قبلی باشد.

ماده ۲۸. دانشجو پس از تدوین رساله و تأیید استاد راهنما و به شرط کفایت دست‌آوردهای علمی رساله (چاپ حداقل یک مقاله برای دانشجویان در شیوه آموزشی – پژوهشی و دو مقاله برای دانشجویان شیوه پژوهشی در مجلات علمی – پژوهشی دارای نمایه معتبر بین‌المللی و همچنین در شیوه پژوهشی، باید استاد راهنما، مسئولیت کفایت کار انجام شده دانشجو را برای پاسخگویی به کارفرما یا دستگاه اجرایی بپذیرد)، موظف است در حضور هیأت داوران از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۱: در شرایط خاص و در صورتی که دانشجویان هر دو شیوه از تولید دانش فنی، ثبت اختراع، اکتشاف و نوآوری « ارزیابی و تأیید شده توسط مراجع ذیصلاح علمی » آثار بدیع هنری، کتاب تألیفی و تصنیفی « مورد تأیید دستگاه متقاضی » برخوردار باشند پس از تأیید هیأت داوران و شورا از ارائه مقاله معاف خواهند بود.

تبصره ۲: نحوه تشکیل و شرح وظایف هیأت داوران، چگونگی دفاع از رساله و احراز کفایت دست‌آوردهای علمی رساله، تابع دستور العملی است که به تصویب شورای مؤسسه رسیده باشد.

تبصره ۳: ترکیب هیأت داوران عبارت از: استاد یا اساتید راهنما یا اساتید مشاور، سه نفر عضو هیأت علمی در رشته مربوط با درجه حداقل استادیاری به انتخاب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده یا شورای آموزشی و یا پژوهشی پژوهشکده که باید یک نفر از آنان حداقل دانشیار و از مؤسسه‌های خارج از مؤسسه مجری باشد. در شیوه پژوهشی، دستگاه متقاضی می‌تواند یک نفر را به عنوان استاد مشاور معرفی کند که مشاور دانشجو در دفاع و داوری‌ها باشد و به عنوان عضو هیأت داوران در جلسات حضور داشته باشد.

ماده ۲۹. اداره جلسه دفاع از رساله دانشجو با نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده می‌باشد (نماینده تحصیلات تکمیلی از گروه مربوطه نباشد).

ماده ۳۰. دانشجو موظف است از قبل از دفاعیه نهایی در یک جلسه (پیش دفاع) با حضور استاد راهنما و مشاورین و اساتید علاقمند موضوع تحقیق خود را تشریح نماید. رساله دانشجو پس از اصلاحات احتمالی آماده دفاع نهایی خواهد شد.

ماده ۳۱. دفاع از رساله پس از تدوین آن توسط دانشجو و تأیید کیفیت و صحت مطالب از طرف استاد راهنما و اظهار نظر کتبی هیأت داوران، مبنی بر قابل قبول بودن رساله، در حضور هیأت داوران صورت می‌گیرد.

ماده ۳۲. ارزیابی رساله براساس کیفیت علمی پژوهش انجام شده، میزان نوآوری، چگونگی دفاع از یافته‌های پژوهشی و نحوه نگارش انجام می‌شود و نتیجه آن به یکی از دو صورت زیر تعیین می‌شود:

الف) قبول (در یکی از سطوح: عالی، بسیار خوب، خوب)

ب) غیر قابل قبول.

تبصره: چنانچه رساله دانشجو « غیر قابل قبول » ارزیابی شود، بنا به تشخیص هیأت داوران، دانشجو مجاز است طی حداکثر شش ماه، به شرط این‌که از حداکثر مدت مجاز تحصیل بیشتر نشود، اصلاحات لازم را در رساله به عمل آورد و صرفاً برای یک بار دیگر از آن دفاع کند.

ماده ۳۳. هیأت داوران، در پایان جلسه دفاعیه پس از شور و بررسی در خصوص اصالت و صحت رساله، با تکمیل فرم ارزشیابی جلسه دفاع، ارزیابی نهایی را براساس میانگین نمرات به شرح زیر اعلام می‌دارند؛

الف- قبول

۱. با درجه عالی ۱۹ تا ۲۰

۲. با درجه بسیار خوب ۱۸/۰ تا ۱۸/۹۹

۳. با درجه خوب ۱۶ تا ۱۷/۹۹

۴. با درجه قابل قبول ۱۴ تا ۱۵/۹۹

ب- غیر قابل قبول (کمتر از ۱۴)

ماده ۲۴. دانشجوی پس از گذراندن واحدهای درسی و کسب درجه « قبول » از رساله خود به دریافت درجه دکتری نائل می-شود.

تبصره : مدرک دوره دکتری حسب مورد با ذکر شیوه (آموزشی - پژوهشی یا پژوهشی) صادر می‌شود.

ماده ۳۵. مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری در شیوه آموزشی - پژوهشی حداقل سه سال و نیم و حداکثر چهار سال و نیم و در شیوه پژوهشی حداقل سه سال و حداکثر چهار سال است و در صورت ضرورت به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه ذی-ربط، در هر دو شیوه می‌توان حداکثر تا یک نیم‌سال تحصیلی به این مدت افزود.

تبصره ۱: در صورتی که دانشجو بنا به عللی خارج از اختیار خود و یا بروز مشکلات غیر قابل پیش‌بینی، در حداکثر مدت مجاز موفق به اتمام تحصیل نشود، به پیشنهاد استاد راهنمای دانشجو و تأیید شورای مؤسسه، کمیسیون بررسی موارد خاص بر حسب مورد با حضور استاد راهنما، وضعیت دانشجو رابرسی می‌کند و متناسب با فعالیت‌های کمی و کیفی و علمی دانشجو، در مورد مدت و نحوه ادامه تحصیل یا اخراج او تصمیم‌گیری خواهد کرد، بر این اساس، مدت مذکور جزو حداکثر مجاز تحصیل دانشجو محسوب می‌شود.

تبصره ۲: دفاع از رساله حداقل یک نیم‌سال پس از تصویب طرح پیشنهادی رساله قابل انجام است، البته به شرطی که طول دوره‌ی دکتری کمتر از دو سال و نیم نشود.

ماده ۳۶. با توجه به ضرورت فراهم نمودن امکانات لازم برای مادران شیرده و اهمیت تغذیه شیرخوران با شیر مادر، مادران شاغل به تحصیل، در تمام رشته‌های دانشگاهی و در کلیه مقاطع تحصیلی، می‌توانند از یک نیم‌سال تحصیلی مرخصی زایمان، (علاوه بر مرخصی مجاز دوره)، بدون احتساب در سنوات تحصیلی، استفاده کنند.

ماده ۳۷. در موارد زیر دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکتری محروم می‌شود:

الف) میانگین کل نمره‌های درسی دانشجو (با رعایت تبصره ۳ ماده ۸) کمتر از ۱۶ شود؛

ب) رساله دانشجو (با رعایت تبصره ماده ۳۲) و دفاع مجدد « غیر قابل قبول » ارزیابی شود.

ج) مدت مجاز تحصیل دانشجو (با رعایت تبصره ۱ ماده ۳۵) به پایان برسد.

د) صلاحیت علمی دانشجو برای استمرار فعالیت پژوهشی پس از دو امتحان جامع (با رعایت تبصره ۳ ماده ۱۵) احراز نشود.

تبصره: در صورت محروم شدن یا انصراف دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکتری، مؤسسه مجاز است با رعایت ضوابط و

مقررات مربوط، صرفاً گواهینامه‌ای را براساس کارنامه تحصیلی دانشجو صادر کند.

شرایط و وظایف استاد راهنما

ماده ۳۸. شرایط و وظایف استاد راهنما

(۱) استاد راهنمای دوره دکتری از اعضای هیأت علمی تمام وقت گروه با حداقل سه سال سابقه تدریس موفق در کارشناسی ارشد و راهنمایی حداقل دو پایان‌نامه کارشناسی ارشد و با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده انتخاب می‌گردد.

تبصره ۱: در مواردی خاص با تأیید انتخاب کمیته تحصیلات تکمیلی گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و دانشگاه استاد راهنما به صورت مستقل می‌تواند از سایر دانشگاه‌ها انتخاب شود.

(۲) استاد راهنما باید به تشخیص گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده در زمینه موضوع رساله با توجه به سابقه تحصیل و سوابق تدریس و تحقیق متخصص باشد.

(۳) استاد راهنما باید در سه سال گذشته یک مقاله علمی- پژوهشی (بدون در نظر گرفتن نام دانشجو، نفر اول باشد یا نویسنده‌ی مسئول باشد) در مجلات علمی معتبر به چاپ رسانده باشد، چاپ مقالات در مجلات داخلی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری مورد قبول می‌باشد.

(۴) استاد راهنما باید دارای سابقه خوب در اتمام به موقع پایان‌نامه دانشجویان (کارشناسی ارشد و دکتری) باشد.

(۵) استاد راهنما موظف است با توجه به امکانات پژوهشی موجود، رساله دانشجو را تعریف و به نحوی هدایت کند تا در موعد مقرر به اتمام برسد، مشکلات موجود باید به موقع به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده گزارش شود.

(۶) استاد راهنما موظف است حداقل ۴ ساعت در هفته به ازای هر دانشجو در مرحله پژوهشی و ۶ ساعت به ازای هر دانشجو در مرحله آموزشی به منظور رفع اشکال آموزشی و پژوهشی دانشجویان دکتری اختصاص دهد و آن را به مدیر تحصیلات تکمیلی دانشکده اعلام نماید.

(۷) استاد راهنما می‌تواند در هر نیم‌سال تحصیلی با رعایت سقف مصوب هیأت امناء به تعداد واحد و ساعات موظف به تدریس، تحقیق و هدایت رساله‌های دکتری و پایان‌نامه کارشناسی ارشد بپردازد.

(۸) سقف تعداد رساله برای راهنمایی دانشجویان دکتری (به ازای هر ورودی) با توجه به حضور تمام وقت و ظرفیت خالی برای هدایت کیفی، یک رساله می‌باشد.

تبصره ۲: در موارد خاص به سقف مذکور با توجه به وجود شرایط زیر می‌تواند یک دانشجو اضافه گردد.

- داشتن قراردادهای تحقیقاتی مورد تأیید معاونت پژوهشی دانشگاه با خارج از دانشگاه در ارتباط با پروژه تحقیقاتی دانشجوی دکتری.

- داشتن دو مقاله چاپ شده در مجلات علمی (در دو سال گذشته که متقاضی، نویسنده‌ی مسئول یا بدون در نظر گرفتن نام دانشجو، نفر اول باشد) پژوهشی از پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکتری قبلی.

تبصره ۳: در هر صورت تعداد دانشجویان تحت راهنمایی، استاد راهنما به‌طور هم‌زمان در دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری نباید از ۸ نفر تجاوز کند.

ماده ۳۹. نظارت بر اجرای آیین‌نامه دوره دکتری بر عهده معاونت آموزشی دانشگاه و تفسیر مفاد آن نیز بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است. در موارد ضرورت نظر شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه ملاک خواهد بود.

ماده ۴۰. آیین‌نامه دوره دکتری مشتمل بر یک مقدمه، ۴۰ ماده و ۳۳ تبصره دربرگیرنده اصول کلی و ضوابط اصلی دوره در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۸/۸ شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه به تصویب نهایی رسید و از تاریخ تصویب قابل اجرا است. با ابلاغ این آیین‌نامه، کلیه آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مغایر با آن ملغی اعلام می‌شود.

